

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และการศึกษา บุคคลที่ไม่สามารถปรับตัว ให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้มักจะประสบปัญหาต่าง ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถกระทำได้หลายแนวทาง และการให้การศึกษากับบุคคลก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะ ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้ เพราะการศึกษาเป็นการพัฒนาบุคคลเพื่อให้เป็นสมาชิก ที่ดีของสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่การจัดการศึกษาที่ผ่านมา นั้น ไม่ได้เป็นการพัฒนาบุคคลให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจที่ เติบโตอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 เน้นการจก การเรียนการสอนด้านเนื้อหาวิชาและนิยมให้นักเรียนท่องจำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ได้ เสริมสร้างสมรรถภาพทางด้านความคิดของผู้เรียนเท่าที่ควร และนอกจากนี้ยังไม่ช่วย ให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาของชีวิตและสังคมได้ ฉะนั้นการจัดการศึกษาเพื่อที่จะ แก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงควร เป็นการเตรียมบุคคล เพื่อชีวิตในปัจจุบันและอนาคต ให้เป็นผู้สามารถจะเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และสามารถคิดวิธีแก้ปัญหา ในแนวทางที่แปลกใหม่ได้หลายแนวทาง เพื่อชีวิตที่ดีในสังคม กระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเห็นถึงความสำคัญและเข้าใจในเรื่องนี้ จึงได้มีปรับปรุงหลักสูตร ประถมศึกษาเสียใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพของ สังคมที่เจริญอยู่ และได้ประกาศใช้เป็นหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ทั่วประเทศ

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรแกนกลาง เพื่อเป็น แนวทางในการจัดการศึกษาให้นักเรียนระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายใหญ่ที่เรียนจบ แล้วมีลักษณะใหญ่ ๆ ที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. มีคุณสมบัติที่ก่อการเน้นในแง่ต่าง ๆ เช่น ความเสียสละ มีวินัย ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน มีเหตุผล
2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีพ เช่น มีสุนนินัยที่ค้ทั้งกายและใจ เข้าใจความหมายของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รู้และมีทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ยังชีพผสมกลมกลืนกับสภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้
3. มีชีวิตที่สงบสุข เช่น รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่ ๆ เข้าใจและศรัทธาในศาสนาและนำหลักธรรมมาใช้ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ มีความคิดริเริ่ม อิสระในการคิด แยกยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แก้ปัญหาโดยสันติวิธี
4. เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ เช่น เชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้คุณค่าและชื่นชมรักษาศิลปวัฒนธรรม สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคมและท้องถิ่นของตน รู้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่าง ๆ และมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ผนึกกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อความมั่นคงของประเทศ รู้คุณค่าของความเป็นไทยและภูมิใจที่เกิดแผ่นดินไทย

โครงสร้างของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้จัดเนื้อหาสาระ และมวลงประสพการณแบ่งเป็น 5 กลุ่ม (กรมวิชาการ, 2525 : 341-343) คือ

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
- กลุ่ม 2 กลุ่มสร้างเสริมประสพการณชีวิต ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในกานต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี
- กลุ่ม 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ว่าด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาและสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีคุณธรรม รู้จักแสดงออกกานความงาม สร้างเสริมสุขภาพให้สมบูรณ์และมีคุณลักษณะที่ค้งาม
- กลุ่ม 4 กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ว่าด้วยประสพการณทั่วไป ในการทำงานและความรู้พื้นฐานในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต
- กลุ่ม 5 กลุ่มประสพการณพิเศษ ประกอบด้วยวิชาให้เลอกเรียน วิชาใดวิชาหนึ่งในสองวิชา คือ ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันหรือวิชาอาชีพ ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ว่าด้วยกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตและสังคม กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในถิ่นต่าง ๆ เพื่อการดำรงอยู่และการดำรงชีวิตที่ดี ประสบการณ์ที่วัดในกลุ่มนี้เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของคนไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และอนาคต ทางด้านอนามัยประชากร การเมือง การปกครอง สังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ การศึกษาสื่อสาร ฯลฯ (กรมวิชาการ, 2520 : 159) และในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตนี้ไต่แบ่งลักษณะชีวิตที่ควรสร้างเสริมไปในทางที่พึงประสงค์ไว้ 4 ด้านคือ (สุนน อมรวิวัฒน์ 2525 : 319)

- ✓1. ชีวิตที่อยู่รอด มุ่งสร้างประสบการณ์ที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน ให้มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์รอดพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ
 2. ชีวิตที่อยู่ดี มุ่งสร้างประสบการณ์ที่ช่วยให้ชีวิตมีหลักฐานมั่นคงขึ้น ให้ผู้เรียนมีแนวทางในการประกอบอาชีพ รู้จักการผลิต การใช้ การทำมาหากิน การออมทรัพย์ และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
 - ✓3. ชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อม มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่จะช่วยให้ชีวิตพัฒนาไปอย่างดี ปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และเทคโนโลยี ประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขได้
 4. ชีวิตมีหลักการ มุ่งเน้นถึงหลักการและคุณธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันแบบแผนและวิถีในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในชีวิตไทย สร้างความศรัทธาและความเชื่อในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สร้างความสนใจและความรับผิดชอบในหน้าที่ของพลเมืองไทย
- สิ่งที่จะช่วยให้เด็กเรียนมีคุณสมบัติและคุณภาพตามจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษาชั้นต้นนั้น ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งศาสตราจารย์สุนน อมรวิวัฒน์ (2526 : 4-5) ได้กล่าวว่า กิจกรรมการสอนที่ดีนั้นควรเป็นไปเพื่อพัฒนาความเจริญทุกด้านแก่ผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้นครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาถึงผลจากการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อ

จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไร และจะจัดกิจกรรมอย่างไรจึงจะพัฒนาความคิด ความสามารถ และคุณธรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า หากได้มีการศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านความรู้และคุณธรรมแล้วก็จะเป็นการให้ข้อมูล สำหรับในการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ที่เสนอไว้ในแผนการสอนและข้อมูลเกี่ยวกับนี้ก็สามารถใช้ในการปรับปรุงแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ครู อาจารย์และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการเลือกจัดกิจกรรมให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในด้านความรู้และคุณธรรม ตามการรับรู้ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในด้านความรู้และคุณธรรมของครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

การรับรู้ผลจากการใช้กิจกรรมของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน
แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะผลจากการใช้กิจกรรมตามแผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในด้านความรู้และคุณธรรมเท่านั้น
2. กิจกรรมที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นกิจกรรมที่มีในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น

3. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้
เป็นตัวอย่างประชากรสุ่มมาจากโรงเรียน 2 ประเภท เท่านั้นคือ

3.1 โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
ของศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2525 จำนวน
953 โรงเรียน

3.2 โรงเรียนที่เก็บ ตามโครงการประกวดโรงเรียนที่เก็บของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 77 โรงเรียน

4. ทิวแปรที่ศึกษาคือ

4.1 ทิวแปรต้น

ประสบการณ์การทำงานของครู

4.2 ทิวแปรตาม

การรับรู้เกี่ยวกับผลจากการใช้กิจกรรมแผนการสอนในค่าน

ความรู้และคุณธรรม

* การที่ใช้โรงเรียน 2 ประเภทนี้ เพราะโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
ศึกษาและโรงเรียนที่เก็บ มีลักษณะเก็บ 3 ประเภทคือ (กรมวิชาการ, 2524 : 1-2
และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 1)

1. ใช้หลักสูตรครบถ้วน ถูกต้องตามหลักสูตร จุดหมายโครงสร้างของหลักสูตร
ซึ่งหมายถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลในแผนการสอน

2. ใช้หลักสูตรได้เหมาะสม สอดคล้องและเกิดประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมของ
นักเรียน

3. จดกิจกรรมดังกล่าวในข้อ 1-2 ได้ชัดเจนเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนอื่น ๆ ได้
ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามความเป็นจริง สามารถให้คำตอบที่เชื่อถือได้
2. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการตรวจแก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านแล้วนั้น ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

วิธีการเก็บการวิจัย

1. ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน เอกสาร วารสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต นำมาสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย
2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบเนื้อหาการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ได้รับคำแนะนำ
3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากรจำนวน 20 คน
4. ทำเนิการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเลือกตัวอย่างประชากรจากทุกเขตการศึกษา ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอน จากครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ปีการศึกษา 2525 และโรงเรียนศิเค่น ปีการศึกษา 2526
5. นำข้อมูลที่ไ้มาหาค่าร้อยละและไคสแควร์ (χ^2) เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ผลจากการใช้กิจกรรม ตามแผนการสอนในคานความรู้และคุณธรรม ตามการรับรู้ของครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน
6. นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูมาประกอบการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะ

คำจำกัดความ

กิจกรรมตามแผนการสอนกลุ่มสร้าง เสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง รายการกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่เป็นไปเพื่อก่อให้เกิดผลตามที่กำหนดไว้

ผลจากการใช้กิจกรรม หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนในค่านความรู้และคุณธรรมแก่ผู้เรียน ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการใช้กิจกรรมค่านความรู้ แบ่งออกเป็น 6 ชั้น คือ(จากลำดับชั้นความรู้ของเบนจามิน เอส.บลูม)

1.1 ความรู้-ความจำ หมายถึงความสามารถในการระลึกได้ของเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว

1.2 ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการผสมและขยายความรู้ความจำให้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล

1.3 การนำไปใช้ หมายถึงการนำเอาความรู้ความเข้าใจ หลักการ กฎเกณฑ์ วิธีดำเนินการที่เรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาใหม่

1.4 การวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ที่จะทำให้ทราบถึงส่วนประกอบ ความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ของเรื่องนั้น ๆ

1.5 การสังเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการรวมเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไปเข้าด้วยกัน โดยมีการคัดแปลง สร้างสรรค์ ปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าเดิม

1.6 การประเมินค่า หมายถึงการวินิจฉัย ติราคาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์

2. ผลการใช้กิจกรรมค่านคุณธรรม แบ่งออกเป็น 10 ด้าน คือ(จากคุณสมบัตินี้ที่ต้องการเน้นในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่6)

2.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึงการประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริงทั้งทางกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

2.2 ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญหาในการ
ประพจน์ปฏิบัติรู้จักใคร่ครวญ พิสูจน์ให้ประจักษ์

2.3 ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติ
ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับจรรยา มารยาท ข้อตกลง ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม

2.4 ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่
คนที่ควรให้ช่วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญาและกำลังใจ

2.5 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความถูกต้อง ความซื่อสัตย์ และความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ
ตามความมุ่งหมาย

2.6 ความขยันหมั่นเพียร ออกทน หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็ง
เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน

2.7 ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียง เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
ร่วมมือกันกระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

2.8 การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงานไต่ทันเวลาที่กำหนด และ
บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.9 การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควร
ให้ได้ประโยชน์มากที่สุด

2.10 ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิด
อย่างมีอิสระหรือการคิดริเริ่มประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอน
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการเลือกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงตาม
วัตถุประสงค์

2. เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์
ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6